

ภาคผนวก C

การทดลองที่ 3 การติดตั้งระบบปฏิบัติการ Raspberry Pi OS

การทดลองนี้เสริมสร้างประสบการณ์ให้ผู้อ่านได้มีโอกาสติดตั้งระบบปฏิบัติการ Raspberry Pi OS และโปรแกรมเสริมอื่น ๆ โดยอาศัยเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ทำงานระบบปฏิบัติการ เช่น ลินุกซ์ Ubuntu, ไมโครซอฟต์วินโดวส์ และ Mac OS ติดตั้งลงบนการ์ดหน่วยความจำไมโคร SD เป็นอุปกรณ์สำรองข้อมูล การทดลองจะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจเนื้อหาของบทที่ 3 ในส่วนของซอฟต์แวร์ โดยมีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

- เพื่อให้เข้าใจกลไกการติดตั้งระบบปฏิบัติการ Raspberry Pi OS ผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต
- เพื่อประกอบการใช้งานและพัฒนาโปรแกรมบนระบบปฏิบัติการ Raspberry Pi OS ซึ่งเป็นลินุกซ์ เวอร์ชันสำหรับบอร์ดตระกูล Raspberry Pi

ก่อนผู้อ่านจะติดตั้งระบบปฏิบัติการ Raspberry Pi OS บนบอร์ด Pi ผู้อ่านจะต้องเตรียมการหน่วยความจำไมโคร SD ขนาดความจุไม่น้อยกว่า 16 กิกะไบต์ ให้เรียบร้อย แล้วจึงติดตั้งโปรแกรมตามขั้นตอนต่อไปนี้

C.1 การเตรียมการหน่วยความจำไมโคร SD

1. ทำการดาวน์โหลดไฟล์โปรแกรม Raspberry Pi Imager สำหรับติดตั้งระบบปฏิบัติการ Raspberry Pi OS ในการ์ดหน่วยความจำไมโคร SD ตามลิงก์ต่อไปนี้

<https://www.raspberrypi.org/software/>

2. เลือกดาวน์โหลดตามระบบปฏิบัติการที่ผู้อ่านใช้งานอยู่ เช่น วินโดวส์ MacOS หรือ ลินุกซ์ Ubuntu

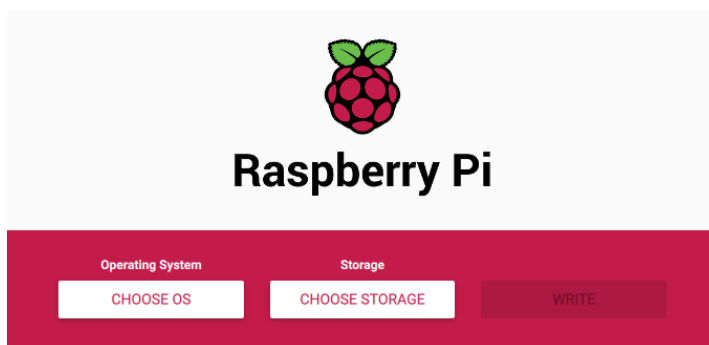

รูปที่ C.1: หน้าต่างดาวน์โหลดไฟล์โปรแกรม Raspberry Pi Imager สำหรับติดตั้งระบบปฏิบัติการ Raspberry Pi OS ในการ์ดหน่วยความจำไมโคร SD

3. ทำการติดตั้งโดยทำตาม installShield Wizard จนแล้วเสร็จ

C.2 การติดตั้ง Raspberry Pi OS บนการ์ดหน่วยความจำไมโคร SD

1. รันโปรแกรม RaspberryPi Imager ซึ่งมีหน้าต่างหลักในรูปที่ C.2

รูปที่ C.2: หน้าต่างของโปรแกรม Raspberry Pi Imager

2. กดปุ่ม CHOOSE OS เพื่อเลือกระบบปฏิบัติการ ในรูปที่ C.3

Operating System		X
	Raspberry Pi OS (32-bit) A port of Debian with the Raspberry Pi Desktop (Recommended) Released: 2021-05-07 Online - 1.2 GB download	
	Raspberry Pi OS (other) Other Raspberry Pi OS based images	>
	Other general purpose OS Other general purpose Operating Systems	>
	Media player - Kodi OS Kodi based Media player operating systems	>
	Emulation and game OS	>

รูปที่ C.3: เมนูตัวเลือกได้เมนู CHOOSE OS

3. กดเลือก **Raspberry Pi OS (32-bit)** ลำดับบนสุด ซึ่งเป็นตัวเลือกที่เว็บไซต์แนะนำ (Recommended)

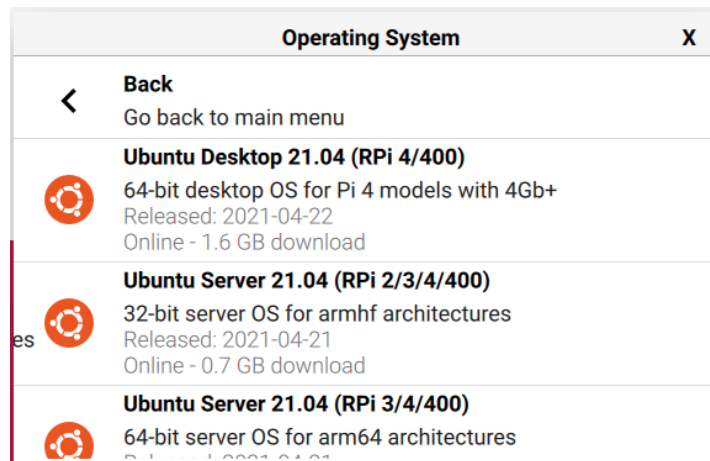
4. ผู้อ่านขั้นสูงสามารถเลือก Raspberry Pi OS อื่น ๆ ได้ ดังนี้

- กด Raspberry Pi OS (other) เพื่อเลือกระบบปฏิบัติการอื่น ๆ ที่ตรงตามความต้องการในรูปแบบที่ C.4

Operating System		X
	Back Go back to main menu	
	Raspberry Pi OS Lite (32-bit) A port of Debian with no desktop environment Released: 2021-05-07 Online - 0.4 GB download	
	Raspberry Pi OS Full (32-bit) A port of Debian with desktop and recommended applications Released: 2021-05-07 Online - 2.8 GB download	

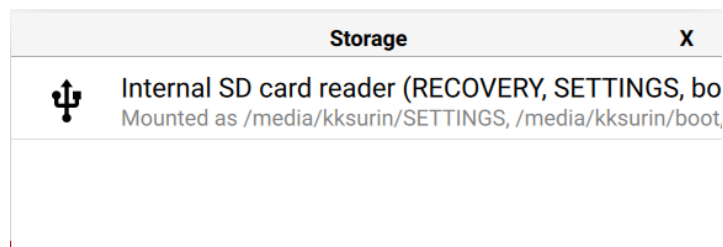
รูปที่ C.4: เมนูตัวเลือกอื่น ๆ ได้เมนู Raspberry Pi OS (other)

- กดเลือก Other general purpose OS เพื่อเลือกระบบปฏิบัติการอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ Raspberry Pi OS ในรูปที่ C.5

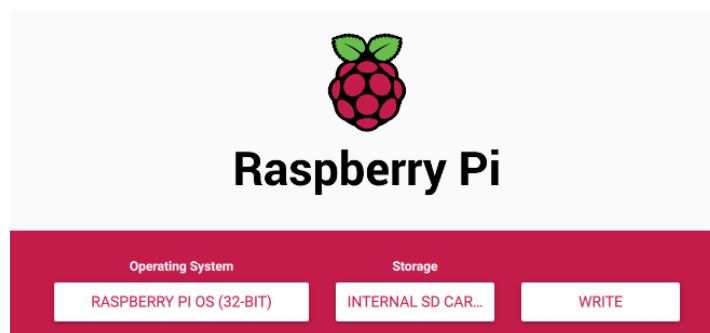
รูปที่ C.5: เมนูตัวเลือกอื่น ๆ ได้แก่เมนู Other general purpose OS

5. กดปุ่ม CHOOSE STORAGE เพื่อเลือกการ์ดหน่วยความจำ SD ที่ต้องการ กรณีที่เสียอยู่หลายการ์ด ในรูปที่ C.6

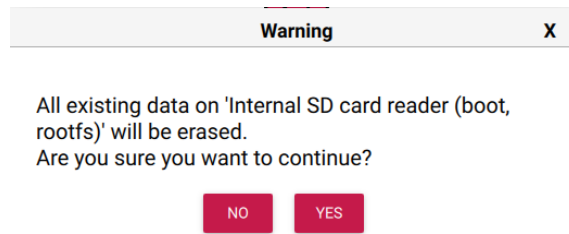
รูปที่ C.6: หน้าต่าง Imager

6. เมื่อตั้งค่าตัวเลือกภายใต้ปุ่ม CHOOSE OS และ CHOOSE STORAGE แล้ว ผู้ใช้จึงสามารถกดปุ่ม WRITE เพื่อเริ่มต้นการดาวน์โหลดและเขียนได้ ในรูปที่ C.7

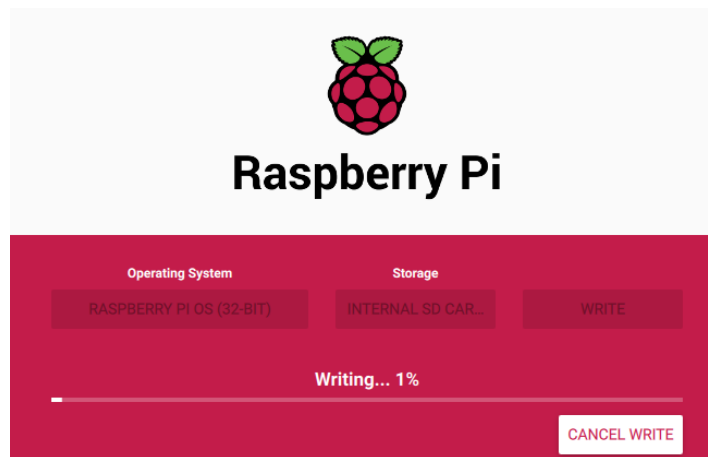
รูปที่ C.7: ปุ่ม WRITE ในหน้าต่าง Raspberry Pi Imager

7. หากการ์ดหน่วยความจำมีข้อมูลเดิม หน้าต่างเตือนจะปรากฏขึ้นตามรูปที่ C.8 หากต้องการเขียนทับให้กดปุ่ม Yes และหากไม่แน่ใจให้กดปุ่ม No

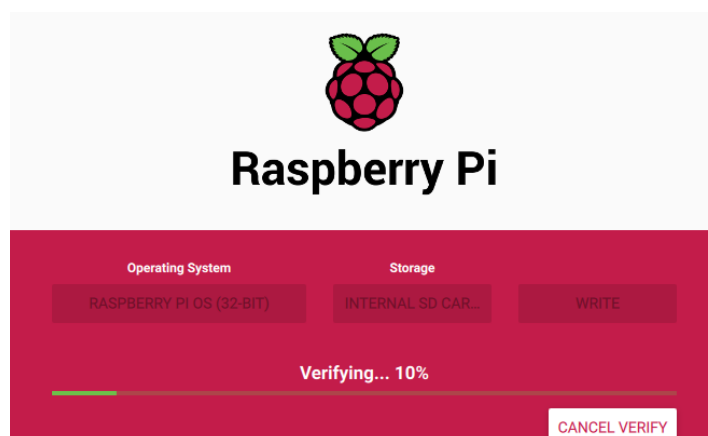
รูปที่ C.8: หน้าต่างเตือนผู้ใช้ที่ต้องการเขียนทับการ์ดหน่วยความจำ SD

8. ระหว่างที่ดำเนินการดาวน์โหลดและเขียนการ์ดไปพร้อม ๆ กัน ผู้อ่านต้องดูแลการเชื่อมต่อไม่ให้ติดขัด ในรูปที่ C.9

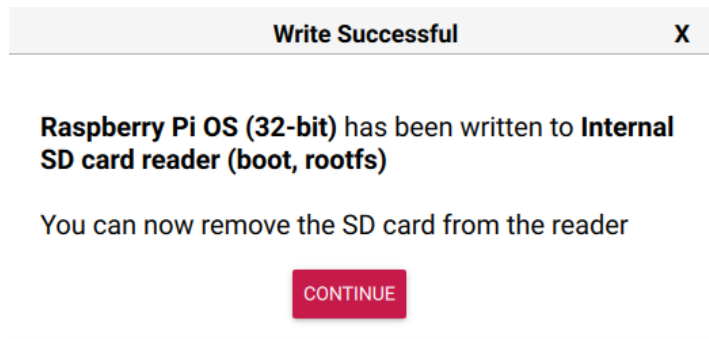
รูปที่ C.9: หน้าต่าง Raspberry Pi Imager ทอยเขียนข้อมูลภายในการ์ด

9. เมื่อโปรแกรมเขียนการ์ดจนครบ 100% แล้วจึงเริ่มทวนสอบ (Verify) ข้อมูลภายในการ์ด ในรูปที่ C.10

รูปที่ C.10: หน้าต่าง Raspberry Pi Imager ทวนสอบ (Verify) ข้อมูลภายในการ์ด

10. เมื่อเขียนหรือติดตั้งลงในการ์ดหน่วยความจำสำเร็จ (Successful) การ์ดจะมีพาร์ทิชัน ชื่อ boot และ rootfs ในรูปที่ C.11

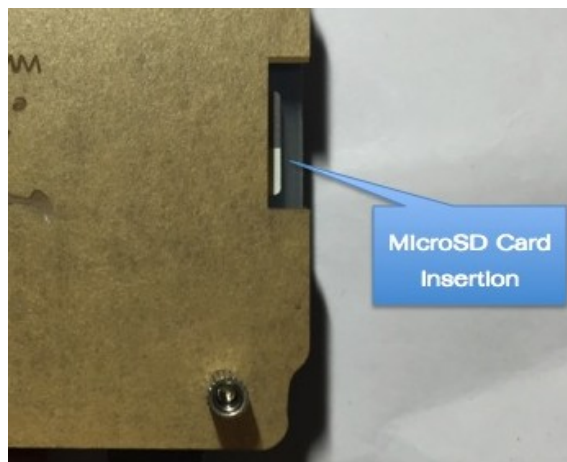

รูปที่ C.11: ปุ่ม CONTINUE ในหน้าต่าง Raspberry Pi Imager เมื่อติดตั้งสำเร็จ

11. กดปุ่ม CONTINUE แล้วปิดโปรแกรม และสั่งให้ระบบปฏิบัติการหลักปลดการ์ดหน่วยความจำไมโคร SD ออกจากเครื่อง

C.3 การบูตระบบปฏิบัติการ RaspberryPi OS

1. หายบอร์ด Pi แล้วจึงสอดการ์ดหน่วยความจำไมโคร SD ที่ได้ เข้าไปในสล็อตบนบอร์ด Pi โปรดสังเกตว่าการ์ดคว่ำหน้าลงดังรูป เพื่อให้หน้าสัมผัสตรงกับบอร์ด

รูปที่ C.12: สอดการ์ดเข้าไปในสล็อตบนบอร์ด Pi โดยหายบอร์ดขึ้นมา โปรดสังเกตการ์ดหน่วยความจำจะต้องมีลักษณะดังรูป

2. ตรวจสอบว่าการ์ดหน่วยความจำไมโคร SD เสียบถูกต้องแล้ว จึงเสียบอะแดปเตอร์ไฟเลี้ยงให้กับบอร์ด
3. ตรวจสอบว่าบอร์ดทำงานเมื่อจ่ายไฟให้ตามรูปที่ C.13 บอร์ดจะเริ่มต้นทำงาน

รูปที่ C.13: หน้าต่าง Welcome ของระบบปฏิบัติการ Raspberry Pi OS

C.4 การตั้งค่าบอร์ด Pi เพื่อใช้งาน

C.4.1 การตั้งค่าต่างๆ

เมื่อบอร์ดสามารถบูตระบบปฏิบัติการได้สำเร็จตามรายละเอียดในหัวข้อที่ 3.3.1 ผู้ใช้จะต้องตั้งค่าต่างๆ (Configure) บอร์ดให้พร้อมสำหรับใช้งานต่อไป ดังนี้

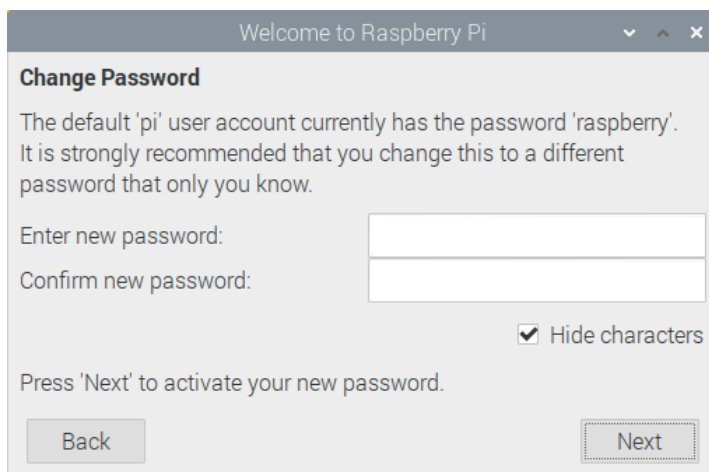
1. ตั้งค่าประเทศ โซนเวลา และภาษาในการใช้งานเมนูเป็นภาษาอังกฤษ ตามรูปที่ C.14 เพื่อใช้เมนูเป็นภาษาอังกฤษซึ่งจะช่วยให้เรียนรู้คอมพิวเตอร์ดีกว่า

รูปที่ C.14: หน้าต่างตั้งค่าประเทศ โซนเวลา และภาษาในการใช้งานเมนูเป็นภาษาอังกฤษ

2. สำหรับผู้อ่านขั้นเริ่มต้น ผู้อ่านไม่ควรปรับแก้ไขใด ๆ ระบบจะตั้งชื่อ username อัตโนมัติคือ **pi** โดยรหัสผ่าน (Password) คือ **raspberrypi**

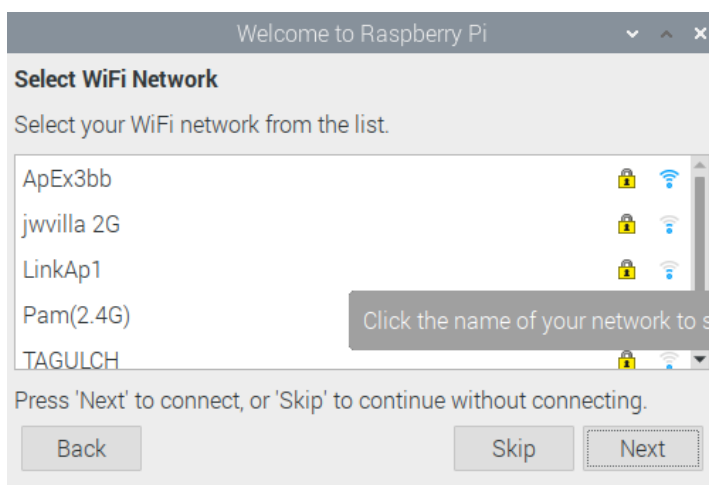
3. สำหรับผู้อ่านขั้นสูงทำการตั้งชื่อผู้ใช้ และ พาสเวิร์ด ซึ่งผู้อ่านควรใช้ชื่อ pi และ พาสเวิร์ดใหม่ที่ปลอดภัยในรูปที่ C.15 เพื่อความปลอดภัยในอนาคต

รูปที่ C.15: หน้าต่างสำหรับการเปลี่ยนรหัสผ่านใหม่ของ username ชื่อ pi โดยจะต้องกรอกรหัสผ่านใหม่ซ้ำจำนวน 2 ครั้ง

C.4.2 การตั้งค่า WiFi เพื่อเชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ต

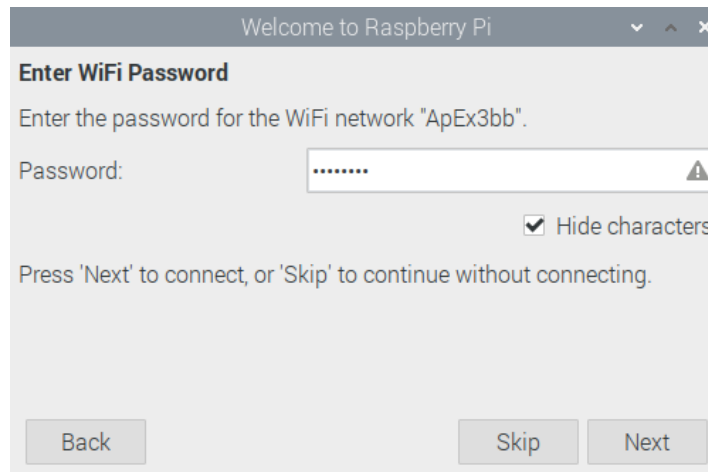
1. ระบบมองเห็นสัญลักษณ์ WiFi และ แสดง ราย ชื่อ ของ สัญญาณ WiFi (SSID) ที่อยู่รอบ ๆ บริเวณบอร์ด ตามตัวอย่างในรูปที่ C.16 สัญลักษณ์แม่กุญแจ หมายถึง การเข้ารหัสป้องกันซึ่งผู้ใช้ต้องกรอกพาสเวิร์ดก่อนเชื่อมต่อ

รูปที่ C.16: ตัวอย่างรายชื่อสัญญาณ WiFi รอบ ๆ ที่บอร์ด Pi มองเห็น ซึ่งจะแตกต่างกับของผู้อ่าน

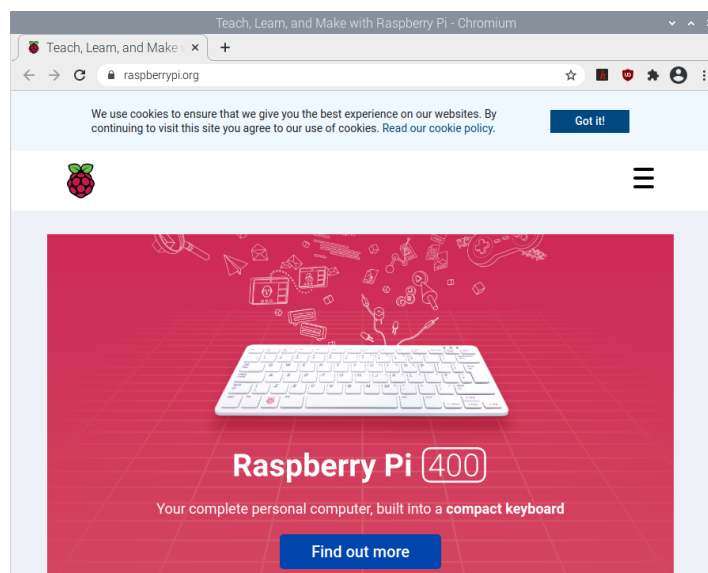
2. คลิกเลือกรายชื่อสัญญาณที่ต้องการ ตามตัวอย่างในรูปที่ C.17

รูปที่ C.17: หน้าต่างสำหรับกรอกพาสเวิร์ดของสัญญาณ WiFi ที่ต้องการเชื่อมต่อ

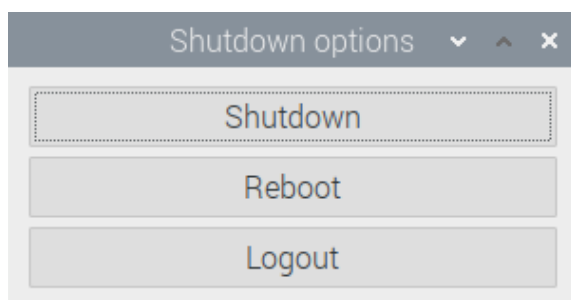
- เมื่อเชื่อมต่อสัญญาณ WiFi ถูกต้องแล้ว เปิดโปรแกรมเบราว์เซอร์ชื่อ Chrome เพื่อทดสอบการเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไร้สาย

รูปที่ C.18: หน้าเพจเริ่มต้นของเว็บไซต์ www.raspberrypi.org

C.4.3 การรีสตาร์ทและชัตดาวน์

- เมื่อติดตั้งค่าระบบแล้วเสร็จ ผู้อ่านควรทำการรีบูต หรือ รีสตาร์ทเครื่อง เลื่อนเมาส์ไปคลิกปุ่มสัญลักษณ์รูปผล Raspberry ซึ่งทำหน้าที่เป็นปุ่มเมนูหลัก เลือกเมนูย่อย Logout ณ ตำแหน่งล่างสุด เมนูนี้มักใช้เรียกเมื่อผู้ใช้ต้องการ หลังการอัปเดตซอฟต์แวร์ต่าง ๆ ที่จำเป็น หรือ ผู้ใช้ต้องการปรับแก้อาการต่าง ๆ ตามรูป

รูปที่ C.19: หน้าต่างสำหรับเมนู Shutdown เพื่อให้ผู้ใช้ ชัตดาวน์ รีบูต (Reboot) หรือล็อกเอาท์ (Logout)

- กดปุ่ม Shutdown ในรูปที่ C.19 เพื่อปิดเครื่องตามที่อธิบายในหัวข้อที่ 3.3.7 โปรดสังเกตหลอดไฟ LED สีเขียวที่ติดกับหลอดไฟ LED สีแดง ไฟ LED สีเขียวจะกระพริบจนดับจึงค่อยถอดแอดปเตอ์ออกจากเต้าเสียบไฟ 220 โวลต์

C.5 กิจกรรมท้ายการทดลอง

1. การติดตั้งระบบจากไฟล์ config.txt เพื่อแจ้งให้ ARM Loader ทำการบูตระบบตามรายละเอียดในไฟล์นั้น ผู้อ่านสามารถอ่านค่าโดยใช้คำสั่ง

```
$ cat /boot/config.txt
```

ขอให้ ผู้อ่าน สังเกต และ บันทึก ประโยค ที่ ไม่ ขึ้น ต้น ด้วย สัญลักษณ์ # เพื่อ ค้นหา เพิ่ม เติม ใน google.com

2. คำสั่ง sudo ย่อมาจากคำว่าอะไร และทำไมต้องใช้คำสั่งนี้ นำหน้าคำสั่งอื่น ๆ ในโปรแกรม Terminal
3. ค้นหาเพิ่มเติมว่าไฟ LED สีเขียวบ่งบอกสัญญาณอะไร เหตุใดจึงต้องรอให้ดับก่อนถอดแอดปเตอ์ออก
4. สำรวจส่วนต่าง ๆ ของหน้าเดสก์ท็อป (Desktop) และวาดตามคร่าว ๆ พร้อมรายละเอียดสำคัญ
5. สำรวจเมนูหลัก และเมนูรองว่ามีรายละเอียดอะไรบ้าง แล้ววาดเป็นแผนภูมิต้นไม้
6. ค้นหาวิธีการเพิ่มคีย์บอร์ดภาษาไทยเพื่อใช้งานบนระบบปฏิบัติการ Raspberry Pi OS

ภาคผนวก D

การทดลองที่ 4 การใช้งานระบบปฏิบัติการยูนิกซ์เบื้องต้น

ยูนิกซ์ (Unix) เป็นระบบปฏิบัติการลำดับแรก ๆ ของโลกที่เป็นต้นแบบการสร้างระบบปฏิบัติการต่าง ๆ รวมทั้งระบบปฏิบัติการลินุกซ์ และ Raspberry Pi OS ผู้อ่านสามารถเรียนรู้การใช้งานคำสั่งพื้นฐานด้วยการพิมพ์คำสั่งทางคีย์บอร์ด และกราฟิกไปพร้อมกัน โดยมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

- เพื่อเปรียบเทียบการทำงานแบบกราฟิกส์และแบบคำสั่งทางคีย์บอร์ด
- เพื่อให้ผู้อ่านใช้คำสั่งเพื่อบริหารจัดการไฟล์ในไดเรกทอรีหรือโฟลเดอร์เบื้องต้น
- เพื่อวางพื้นฐานการใช้งานระบบปฏิบัติการยูนิกซ์เบื้องต้นสำหรับพัฒนาโปรแกรมภาษาต่าง ๆ
- เพื่อค้นคว้าข้อมูลขั้นสูงของบอร์ด Pi

ผู้อ่านที่คุ้นเคยกับระบบปฏิบัติการวินโดวส์ และการพิมพ์คำสั่งทางคีย์บอร์ด (Command Line) ของระบบปฏิบัติการดอส (DOS: Disk Operating System) ในอดีต จะค้นพบว่า คำสั่งเหล่านี้มีความใกล้เคียงกัน แต่ยูนิกซ์จะเข้มงวดกว่า วินโดวส์ และ DOS ขอให้ผู้อ่านปฏิบัติตามคำสั่งอย่างระมัดระวัง และสังเกตตัวพิมพ์อย่างละเอียดว่าเป็นตัวพิมพ์ใหญ่หรือเล็ก เพื่อสร้างความคุ้นเคยกับการพัฒนาโปรแกรมด้วยภาษาอื่น ๆ ต่อไป

D.1 การใช้งานระบบผ่านทาง GUI

D.1.1 หน้าจอเดสก์ท็อป (Desktop)

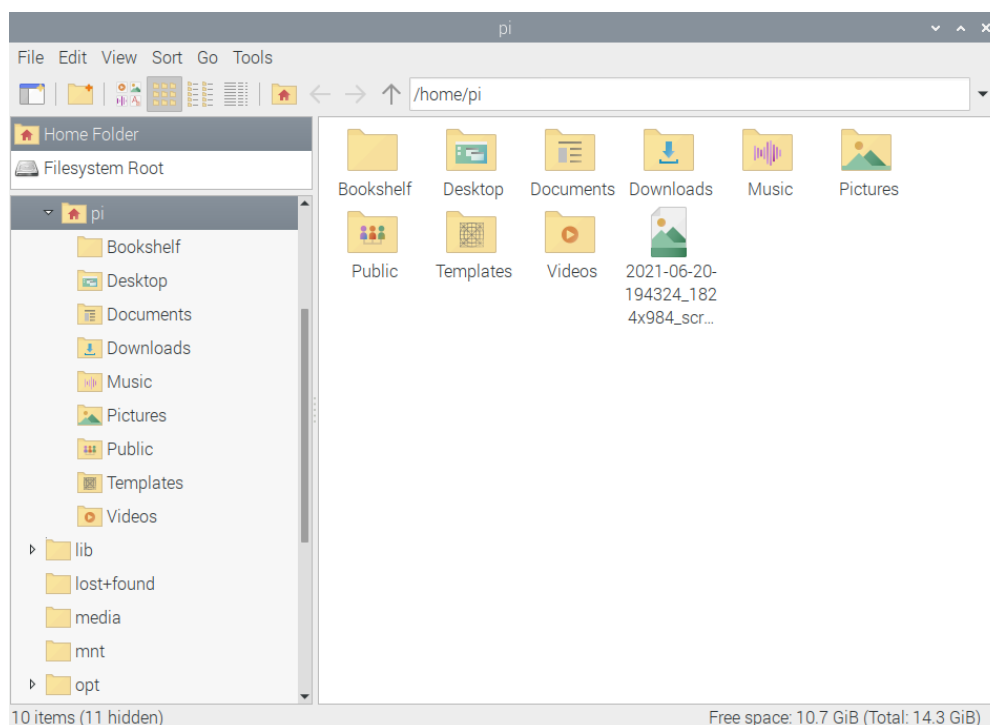
หน้าจอหลักของระบบในรูปแบบที่ [D.3](#) มีลักษณะคล้ายกับหน้าจอหลักของระบบปฏิบัติการอื่น ๆ เช่น ปุ่มเมนูหลัก แถบแสดงรายชื่อโปรแกรมที่กำลังทำงานอยู่ ปุ่มไอคอนของโปรแกรมที่นิยมใช้บ่อย (Favorites) ไอคอนแสดงการเชื่อมต่อสัญญาณ WiFi คล็อก เป็นต้น สิ่งที่แตกต่าง คือ ตำแหน่งที่จัดวางของปุ่มหรือไอคอนเหล่านี้ อาจแตกต่างกันได้ตามการปรับแต่งโดยผู้ใช้งาน ตารางต่อไปนี้เป็นเปรียบเทียบระหว่าง

ไอคอนและปุ่มต่าง ๆ ของ Raspberry Pi OS และ Windows ซึ่งผู้อ่านจะต้องวาดเติมลงไปด้วยตนเองตามรายชื่อปุ่มด้านล่าง

ปุ่ม	Raspberry Pi OS	Windows
เมนูหลัก(Main Menu)		
ปิด (Close)		
ย่อ (Minimize)		
ขยาย (Maximize)		

D.1.2 ไฟล์เมเนเจอร์ (File Manager)

ไฟล์เมเนเจอร์ คือ โปรแกรมสำหรับเบร่าส์ (Browse) โครงสร้าง รายชื่อไดเรกทอรี รายชื่อไฟล์ต่าง ๆ ภายในอุปกรณ์เก็บรักษาข้อมูล เช่น การ์ดหน่วยความจำไมโคร SD เป็นต้น รูปที่ D.1 แสดงหน้าต่างของไฟล์เมเนเจอร์ (File Manager) ขณะที่เปิดไดเรกทอรีชื่อ /home/pi ทางด้านขวา และโครงสร้างของอุปกรณ์เก็บรักษาข้อมูลทางด้านซ้าย โปรดสังเกตพื้นที่ว่าง (Free space) ของการ์ดหน่วยความจำ SD ที่ใช้งานบริเวณมุมขวาล่างของหน้าต่าง

รูปที่ D.1: หน้าต่างของไฟล์เมเนเจอร์ (File Manager) ขณะที่เปิดไดเรกทอรีชื่อ /home/pi

D.2 การใช้งานระบบผ่านทางโปรแกรม Terminal

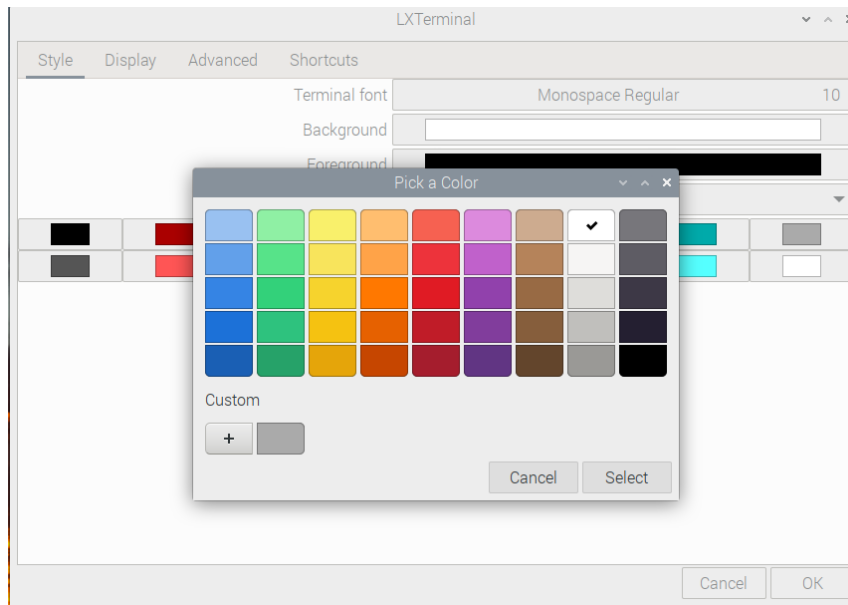
รูปที่ D.2: รูปไอคอนของโปรแกรม Terminal

ในอดีตผู้ใช้งานระบบยูนิกซ์จะต้องคีย์คำสั่งต่าง ๆ ผ่านทางโปรแกรม Terminal เท่านั้น เรียกว่า การใช้แบบ **คอมมานด์ไลน์** (Command Line) ซึ่งผู้ใช้จะต้องฝึกฝนและจดจำคำสั่งต่าง ๆ ทำให้การใช้งานแบบคอมมานด์ไลน์ยุ่งยากและไม่น่าสนใจเหมือนการใช้งานแบบ GUI เหมือนในปัจจุบัน แต่ผู้ใช้งานที่เชี่ยวชาญสามารถเข้าใจการทำงานได้ลึกซึ้งกว่า คำสั่งพื้นฐานและคำสั่งชั้ตดาวนในการทดลองนี้จะช่วยเสริมความเข้าใจของผู้อ่านได้เป็นอย่างดี โดยผู้ใช้สามารถเปิดโปรแกรม Terminal ด้วยการคลิกบนปุ่มที่มีรูปเหมือนไอคอนในรูปที่ D.2 บนแถบแสดงรายชื่อโปรแกรม (Taskbar) รูปที่ D.3 แสดงหน้าต่างของโปรแกรม Terminal ซึ่งผู้เขียนได้ปรับแต่งสีพื้นและสีของตัวอักษรให้เหมาะสม

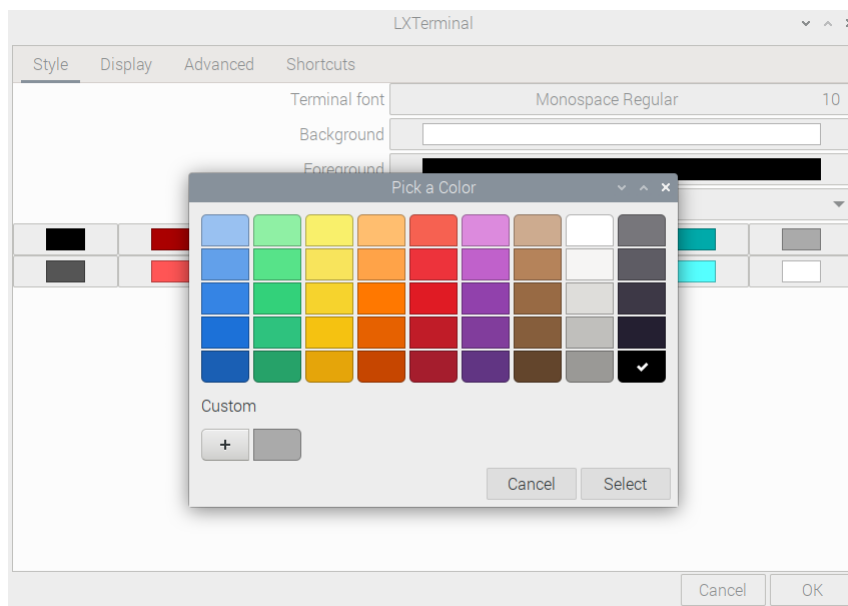
รูปที่ D.3: หน้าต่างของโปรแกรม Terminal ซึ่งสามารถปรับแต่งสีพื้นและสีของตัวอักษรได้

1. เปิดโปรแกรม Terminal บนเมนูหลัก
2. คลิกเมนู Edit -> Preferences
3. คลิกที่แถบสีของ Background จากให้เลือกสีขาว ดังรูป คลิกปุ่ม Select

รูปที่ D.4: หน้าต่างปรับแต่งสีพื้น (Background)

4. คลิกที่แถบสีของ Foreground จากให้เลือกสีดำ ดังรูป คลิกปุ่ม Select แล้วจึงคลิกปุ่ม OK ดังรูป

รูปที่ D.5: หน้าต่างปรับแต่งสีตัวอักษร (Foreground)

5. ทดสอบด้วยการปิดโปรแกรมแล้วเปิดอีกรอบว่าสีที่เลือกยังคงอยู่

D.2.1 คำสั่งพื้นฐานของระบบยูนิกซ์

ผู้อ่านสามารถฝึกใช้คำสั่งเหล่านี้บนโปรแกรมเทอร์มินัล (Terminal) ตามตารางต่อไปนี้ โปรดสังเกตสัญลักษณ์ \$ หมายถึง ตำแหน่งเริ่มต้นคำสั่งคอมมานด์ไลน์ในโปรแกรม Terminal

ลำดับที่	รายละเอียด	คำสั่ง
1	แสดงรายชื่อไฟล์และไดเรกทอรี	ls <parameter> Ex.: \$ ls แสดงรายชื่อไฟล์และไดเรกทอรีในไดเรกทอรีปัจจุบัน Ex.: \$ ls -l แสดงรายละเอียดต่าง ๆ ของไฟล์และไดเรกทอรีในไดเรกทอรีปัจจุบัน Ex.: \$ ls -la แสดงรายละเอียดต่าง ๆ ของไฟล์และไดเรกทอรีทั้งหมดในไดเรกทอรีปัจจุบัน โปรดสังเกตสัญลักษณ์ต่อไปนี้บริเวณสองแถวบนสุดของผลลัพธ์ "." หมายถึง ไดเรกทอรีปัจจุบัน (current directory) ".." หมายถึง ไดเรกทอรีที่อยู่เหนือขึ้นไป (parent directory)
2	สร้างไฟล์เปล่า	touch <file_name> Ex.: \$ touch test.txt สร้างไฟล์เปล่าชื่อ "test.txt"
3	ทำไฟล์สำเนา	cp <source_file_name> <destination_file_name> Ex.: \$ cp test.txt test2.txt
4	เปลี่ยนชื่อไฟล์	mv <source_file_name> <destination_file_name> Ex.: \$ mv test.txt test3.txt
5	แสดงชื่อไดเรกทอรีปัจจุบัน	pwd Ex.: \$ pwd
6	สร้างไดเรกทอรีใหม่	mkdir <directory_name> Ex.: \$ mkdir /home/pi/asm สร้างไดเรกทอรีใหม่ ชื่อ "asm" ภายใต้อไดเรกทอรี "/home/pi/" เพื่อใช้จัดเก็บไฟล์สำหรับการทดลองต่อไป
7	Change directory	cd <destination> Ex.: \$ cd /home/pi/asm โปรดสังเกตสัญลักษณ์ต่อไปนี้ในประโยค /home/pi/asm "/" ตำแหน่งซ้ายสุด หมายถึง ไดเรกทอรีรูท (root directory) "/" ตำแหน่งถัดมา หมายถึง สัญลักษณ์คั่นระหว่างชื่อไดเรกทอรี

D.2.2 การ Shutdown (Shutdown)

การรีบูต หรือ รีสตาร์ทเครื่อง มักใช้เรียกเมื่อระบบต้องการหลังการอัปเดตซอฟต์แวร์ต่าง ๆ ที่จำเป็น หรือ ผู้ใช้ต้องการแก้อาการต่าง ๆ โดย

- พิมพ์คำสั่ง **sudo reboot** ในหน้าต่าง Terminal เพื่อรีบูตบอร์ด Pi และระบบปฏิบัติการในกรณีที่ผู้ใช้ต้องการเริ่มต้นระบบใหม่

```
$ sudo reboot
```

ผู้อ่านสามารถรีบูตหรือรีสตาร์ทบอร์ดใหม่ด้วยคำสั่ง

```
$ shutdown -r now
```

โดย -r หมายถึง restart และ now หมายถึง ณ บัดนี้

- พิมพ์คำสั่ง **sudo shutdown -h now** ในหน้าต่าง Terminal เพื่อเตรียมพร้อมก่อนปิดเครื่อง ตามที่กล่าวในหัวข้อที่ 3.3.7

```
$ shutdown -h now
```

โดย -h หมายถึง halt แปลว่า **หยุด** ซึ่งนักคอมพิวเตอร์ส่วนใหญ่นิยมใช้ศัพท์คำนี้ในการสั่งให้ระบบปฏิบัติการหรือโปรแกรมใด ๆ หยุดการทำงาน

โปรดรอไฟ LED สีเขียวที่ติดกับไฟ LED สีแดง กระพริบจนดับเสียก่อนจึงค่อยถอดอแดปเตอร์ออกจากเต้าเสียบไฟ 220 โวลต์

D.3 ข้อมูลพื้นฐานของบอร์ด Pi

การใช้งานทางคอมพิวเตอร์มีประโยชน์หลายด้าน เนื่องจากผู้ใช้สามารถเรียกใช้คำสั่งเกือบทั้งหมดในระบบ รวมถึงการเขียนโปรแกรมเชลล์สคริปต์ (Shell Script) เพื่อสั่งงานคอมพิวเตอร์ได้อัตโนมัติ ผู้อ่านควรจะฝึกใช้ให้คล่องเพื่อเตรียมความพร้อมไปเป็นนักพัฒนาโปรแกรม และพัฒนาระบบต่อไป โดยการทดลองนี้จะใช้คำสั่งพิเศษอ่านค่าข้อมูลของซีพียูและข้อมูลขั้นสูงอื่น ๆ

D.3.1 ข้อมูลพื้นฐานของซีพียู

ผู้อ่านสามารถศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับซีพียูที่ใช้งานอยู่บนบอร์ด โดยใช้คำสั่ง

```
$ cat /proc/cpuinfo
```

จดผลลัพธ์ที่ได้จากบอร์ด Pi ลงในช่องที่กำหนดให้ ซึ่งอาจแตกต่างกันสำหรับผู้ใช้ Raspberr Pi OS เวอร์ชัน 32 และ 64 บิต

- processor : _ - _
- model name : ARMv ____ rev ____ (____)

- BogoMIPS : ____.
- Features : _____
- CPU implementer : ____
- CPU architecture : ____
- CPU variant : 0x____
- CPU part : 0x____
- CPU revision : ____
- Hardware : BCM_____
- Revision : _____
- Serial : _____
- Model : _____

D.3.2 ข้อมูลขั้นสูงของซีพียูและบอร์ด

นอกเหนือจากข้อมูลพื้นฐานของซีพียูแล้ว ผู้อ่านสามารถสอบถามข้อมูลด้านฮาร์ดแวร์ขั้นสูงจากคำสั่งต่อไปนี้

ลำดับที่	คำสั่ง	รายละเอียด
1	\$ cat /proc/cpuinfo	รายละเอียดของซีพียูในการทดลองก่อนหน้า
2	\$ cat /proc/meminfo	รายละเอียดของหน่วยความจำกายภาพ
3	\$ cat /proc/partitions	รายละเอียดของการจัดหน่วยความจำไมโคร SD
4	\$ cat /proc/version	รายละเอียดของระบบปฏิบัติการ
5	\$ vcgencmd measure_temp	อ่านค่าอุณหภูมิ ณ จุดต่าง ๆ
6	\$ vcgencmd measure_volts core	อ่านค่าโวลเตจของแกนประมวลผล
7	\$ vcgencmd measure_volts sdram_c	อ่านค่าโวลเตจของ SD-RAM
8	\$ vcgencmd measure_volts sdram_i	อ่านค่าโวลเตจของ SD-RAM I/O

ยกตัวอย่างเช่น ข้อมูลด้านหน่วยความจำกายภาพ ที่เราเรียกว่า RAM หรือ SDRAM จะถูกบันทึกในไฟล์ /proc/meminfo ผู้อ่านสามารถแสดงข้อมูลในไฟล์โดย

```
$ cat /proc/meminfo
```

จดผลลัพธ์ที่สำคัญของบอร์ด Pi ที่ใช้

```
MemTotal:  _ _ _ _ _ kB (KiB)
MemFree:   _ _ _ _ _ kB (KiB)
MemAvail:  _ _ _ _ _ kB (KiB)
Buffers:   _ _ _ _ _ kB (KiB)
Cached:    _ _ _ _ _ kB (KiB)
SwapCached:_ _ _ _ _ kB (KiB)
SwapTotal: _ _ _ _ _ kB (KiB)
SwapFree:  _ _ _ _ _ kB (KiB)
PageTables:_ _ _ _ _ kB (KiB)
```

D.4 กิจกรรมท้ายการทดลอง

1. จงบอกความแตกต่างระหว่างคำสั่ง cat และคำสั่ง ls
2. จงบอกความแตกต่างระหว่างคำสั่ง cp และคำสั่ง mv
3. คำสั่ง vcgencmd ย่อมาจากคำว่าอะไร
4. ชิพ BCM2___ บนบอร์ดมีจำนวนซีพียูกี่แกนประมวลผล
5. ชิพ BCM2835 เกี่ยวข้องกับ ชิพ BCM2___ ในข้อก่อนหน้าอย่างไร
6. จงบอกหมายเลขรุ่น (CPU Revision) ของซีพียู ARM Cortex A___ ที่ได้จากคำสั่ง cpufreq
7. ในหัวข้อที่ [D.3.2](#) จงบอกขนาดของหน่วยความจำ MemAvail, Buffers, Cached เพื่อเปรียบเทียบกับ MemTotal ว่าแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
8. ผู้อ่านสามารถตรวจสอบขนาดของ SDRAM ที่มีบนบอร์ดกับข้อมูลที่ได้จาก meminfo ในหัวข้อใด และแปลงหน่วยคิบิไบต์ (KiB) เป็นกิบิไบต์ (GiB) ได้อย่างไร (โปรดศึกษาบทอภิธานศัพท์ [M.5](#))
9. จงบอกเวอร์ชัน (Version) และรายละเอียดอื่น ๆ ของระบบปฏิบัติการ Raspberry Pi OS ที่ติดตั้ง
10. จงบอกความต่างศักย์ของแกนประมวลผล หน่วยความจำกายภาพ และอินพุต/เอาต์พุตและเปรียบเทียบกันว่าแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
11. จงบอกอุณหภูมิของซีพียูและตำแหน่งอื่น ๆ บนบอร์ดว่าทำงานที่ก้องศาเซลเซียส และเปรียบเทียบกันว่าแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร